

„BOLDOGOK, VÉGTELENÜL BOLDOGOK VAGYUNK, HOGY HAZÁNKNAK GYŐZELMET SZEREZHETTÜNK!”

Az újkori olimpiák a Magyar Katonai Szemlében

A trianoni békeszerződés mind Magyarországot, mind a magyar honvédséget nehéz helyzetbe hozta. A rendkívül kis hadsereget ezért számos módon próbálták megerősíteni létszámban és öntudatban egyaránt. Utóbbira rendkívül alkalmasnak bizonyult a sport, amely a két világháború közötti korszakban kiemelt helyet foglalt el az ország és a Magyar Királyi Honvédség életében. „A sport, amelyet a századelőn még csak viszonylag szűk rétegek űztek, a Horthy-korszakban tömeges méretű időtöltéssé vált. Magyarországon emellett az ifjúsági testnevelés katonai szempontok által motivált tudatos támogatása is kedvezett terjedésüknek [ti. a tömegsportnak – H. A.]”¹

Ezt segítette a Levente-mozgalom, amelyet a testnevelésről alkotott 1921. évi LIII. törvénycikk alapján szerveztek meg, bár a m. kir. Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium alá tartozott és az Országos Testnevelési Tanács² III. szakosztálya látta el. A tanárok mellett tartalékos tisztek is részt vettek az oktatásban.³

Az egészség, a jó fizikum és az erkölcsi tartás szorosan összekapcsolódnak a katonaléttel és a sportolással, már az ókori görögök gondolkodásában is. A katona és a sportoló közötti párhuzam, valamint az összefüggés hangoztatása igen fontos volt a két világháború közötti Magyarországon. A sport egyszerre jelképezte a fiatalság egészséges nevelését, de a győzelmek komoly propagandaértéket is jelentettek, ezért a tisztek sikerei még fontosabbak voltak a hadsereg számára, hiszen ez remek igazolása volt a kis honvédség életképességének. Egyszerre edzették akaratukat és testi erőnlétüket, melyeknek a katonaságban különösen nagy jelentősége volt. A jó katona a sportban is sikeres, és ez fordítva is igaz volt.

A *Magyar Katonai Szemle* 1931-ben indult újjára Berkó István ezredes szerkesztésében, a M. Kir. Hadtörténelmi Levéltár kiadásában. A havonta megjelenő folyóirat rendkívül sok témával foglalkozott, amit a rovatcímek is jeleznek: általános katonai, légügyi, műszaki, haditechnikai, közgazdasági, orvosi, igazságügyi, hadtörténeli, ló- és állategészségügyi, sport, hírek, lapszemle. Erre a 300 körüli oldalszámmal rendelkező folyóirat bőven engedett teret. A sportrovat, amelynek szerkesztője vitéz Somogyi Endre volt, szinte az összes számban jelentkezett néhány cikkel. Ezek foglalkoztak a lezajlott versenyek felidézésével és kiértékelésével, edzésterveket mutattak be, sportágakat népszerűsítettek,

¹ *Romsics Ignác*: Magyarország története a XX. században. Budapest, 2004. 221. o.

² Országos Testnevelési Tanács: „A vallás- és közoktatásügyi miniszter által a testnevelési szakemberekből, orvosokból, tanteremtőkből és sportszövetségekből alakított Országos Testnevelési Tanács feladata a testnevelési kérdésekben véleményt nyilvánítani és javaslatokat tenni. E tanács a vallás- és közoktatásügyi miniszter által kijelölt ügyekben felügyelő és végrehajtó szervként is működik.” 1921. évi LIII. tv. 10. §

³ *Ravasz István* (szerk.): Magyarország a második világháborúban. Budapest, 1996. 256. o.

de voltak elméleti és történeti munkák is köztük. Csakúgy, mint az egész folyóirat, a sportközlemények is igyekezett minél színesebb képet adni, hogy a honvédség minél több tagja találjon érdekes olvasnivalót benne.

Gömbös Gyula⁴ honvédelmi miniszter a bevezetőben azt írta, hogy „*A Magyar Katonai Szemle* azonban mégis hozzánk, katonákhoz szól elsősorban. Tanít, irányít és inspirál.” Ez a hármas funkció a sportközleményekre is igaz volt, hiszen a rovatban találkozni lehetett történeti munkával, szakmai edzésleírásokkal és érzelmeiktől áthatott visszaemlékezésekkel, amelyek lelkesíthették az olvasókat.

Említést érdemel, hogy a honvédelmi miniszter által írt bevezetőben is felbukkan a magyar katonasport legfontosabb jelképe: a kard. „Ha van nemzet, melynek fokozott mértékben katonái a sorsa, úgy a magyar az, mert a Gondviselés és honfoglaló őseink bölcsessége a Kárpátok medencéjébe vezette, ahol állandó megpróbáltatások közepette éli életét. És jaj neki, ha megfélemedezik hivatásáról, melynek szimbóluma a makulátlan magyar kard. Megérteni ennek a kardnak a misztikumát és történelmi jelentőségét minden magyarnak egyformán kötelessége.”⁵

A sport fontosságának megfelelően a sportközlemények első cikkét⁶ vitéz Somogyi Endre vezérkari szolgálatot teljesítő őrnagy⁷ írta. A cikk elején jelzi, hogy maga a rovat is komoly hiányt pótol, hiszen eddig a sport nem foglalhatta el az őt megillető helyet. Pedig a „honvédelem nagy gondolatában benne él a sport, a testnevelés minden árnyalata éppen úgy, miként a szellemi értékek kifejlesztésére irányuló elgondolás is.”⁸

Példaként említi Angliát, amely a háború előtt nem rendelkezett nagy hadsereggel, azonban a világháború alatt képes volt a sporthoz szokott férfiakkal felduzzasztani a haderejét. Leírja, milyen nagy szükségünk van arra, hogy a nemzetközi szinten is bizonyítsuk kiválóságunkat, amire a sport a legnemesebb mód:

„Magyar, nemzeti szempontból az eddig elmondottakon kívül egész különleges okból is szükségünk van a sport beható gyakorlására. Amikor reánk rakták a trianoni bilincseket és elkezdtünk vezekelni soha el nem követett bűneinkért, hosszú ideig hiába kiáltottuk oda a világnak fájdalmainkat, szenvedéseinket. Egyszerre csak egy, addig észre sem vett

⁴ Gömbös maga is kitűnő vívó volt, 1908-tól két évet töltött a bécsújhelyi torna- és vívóoktatói tanfolyamon. Lásd: *Gergely Jenő*: Gömbös Gyula politikai pályaképe. Budapest, 2001. 17. o.

⁵ *Magyar Katonai Szemle*, 1931/1. sz. 1. o.

⁶ *Somogyi Endre*: A sport jelentősége a nemzet életében. *Magyar Katonai Szemle*, 1932/1. sz. 223–228. o.

⁷ Somogyi Endre (1891–1967): katonai pályafutása 1909-ben a Pécsi Hadapród Iskolában kezdődött. A Ludovika Akadémiát elvégezve 1912-ben avatták hadnaggyá. 1914-től az I. világháború hadszínterein harcolt, ahol megsebesült. 1928-ban háborús érdemeiért vitézzé avatták. 1939. január 15-én mint vezérkari ezredest nevezték ki a Magyar Királyi Honvéd Térképészeti Intézet parancsnokává, amelyet 1945-ig irányított. 1943-ban léptették elő altábornaggyá. 1946-ban, 34 év szolgálat után, 15 kitüntetés birtokosaként helyezték nyugállományba. A hadtudomány vonatkozásában őt tartják a magyar katonaföldrajz, mint önálló tudományterület megteremtőjének. Vitéz Somogyi altábornagy neve mindemellett összefonódik a magyar őttusa őskorával is. Akkoriban az őttusasport bevezetése, megkedveltetése és irányítása a honvédség kezében volt. Sokszoros párbajtörvívó magyar bajnokként a Honvéd Tiszti Vívó Klub őttusa alosztályát vezette, de a Ludovika Akadémia Sport Egyesületben működő őttusázókat szintén Somogyi patronálta. 1930 és 1944 között neve elválaszthatatlan volt a magyar őttusa sporteredményeitől. http://portal.zmne.hu/pls/portal/docs/PAGE/ZPORTAL/ZMNE_ROOT/KUTATAS/TUD_KAT/TAB41732/somogyi_endre.htm (A letöltés ideje: 2012. 05. 27.)

⁸ Uo. 223. o.

úton – a sporton – keresztül, mintegy élő tiltakozás gyanánt, egymásután hívtuk fel maunkra a világ figyelmét, szereztük meg csodálatát.”⁹

Elmaradhatatlan az utalás a többszörös olimpiai bajnok kardvívóink sikereire:

„A magyar versenykard – hasonlóan az éles, háborús testvéréhez – évről évre dicsőségesen, veretlenül suhintott és suhant bele az ismeretlenség levegőjébe, s a világ csodálkozva döbrent rá értékünkre.”¹⁰

De Somogyi elismeréssel beszél mindazon sportolókról (úszók, atléták, birkózók), akik a magyar sport hírnevét öregbítették. Fontosnak érzi megemlíteni, hogy mennyivel előrébb járunk a környező államoknál sport terén (ehhez rögtön hozzá kapcsolja a „magyarság elsőbbrangúságát”), míg Magyarország a 6. helyet foglalja el, addig a csehek a 13., a románok a 20. és a szerbek a 22. helyen vannak (egy svéd lap 1930. évben elért legjobb európai sporteredményeiről szóló rangsorára hivatkozik). A cikk jól foglalja össze mindazt, amit sporttól és katonáktól elvárnak, olyan emberekké válnak, akikre a nemzet feltekint és ez egyszerre jelent kitüntetését és komoly felelősséget is.

Az első számban Gellér Alfréd¹¹ vívómester a vívás egy olyan szegmensére hívja fel a figyelmet, amely nálunk még kiforratlan: a párbajtőrívás (epée vívás)¹². Két ok miatt is fontosnak érzi e sportág népszerűsítését. Egyfelől „a nagy múltú magyar tiszti-vívókban minden képesség megvan arra, hogy ebben a versenyágban is a világ legjobbjainak sorába emelkedjenek...”, másrészt a „honvédségi sportversenyek egyik legszebb és kétségkívül legnehezebb versenyszáma a modern pentatlon”-nak is részét képezi. A beszámolóban is olvashatjuk, hogy a „híres kardok” mellett sokkal kevesebb figyelem és elismerés jut ennek az ágnak. Ezt a hiányt pótolandó, az elkövetkező számokban részletesen beszámol az epéeívás gyakorlásával kapcsolatban.

A legelső írások közt találjuk Dr. Mező Ferenc¹³ „A marathoni csata és a marathontfutás” című munkáját.¹⁴ A művészeti olimpiát nyert szerző itt egy a Ludovika Akadémián megjelent tévedésről ír, cáfolva, hogy a marathoni futás része lett volna az ókori versenyeknek. Részletesen elmeséli a marathoni csata eseményeit, valamint „a futást”, amely azonban versenyszámmá csak az újkori olimpiákon vált. Ennek kapcsán bemutatja az első versenyt és javasolja, hogy a távot a valós 36,750 km-re rövidítsék. Jól megfigyelhető az a különbség, ami a sporton belül végbement, hiszen ezt írja:

⁹ Uo. 225. o.

¹⁰ Uo.

¹¹ Gellér Alfréd: A Honvéd Tiszti Vívó Klub vívómestere, aki az alapítástól (1924) kezdve „20 éven át sem szűnt meg, másoldali ajánlatok ellenére sem, törhetetlen hűséggel kitartani a klub oldalán...” Lásd: *Somogyi Endre* (szerk.): *A budapesti Honvéd Tiszti Vívó Klub húszéves története (1924–1944)*. Budapest, 1944. 8. o.

¹² Gellér Alfréd: Az epéeívásról. *Magyar Katonai Szemle*, 1932/2. sz. 209–212. o.

¹³ Mező Ferenc (1885–1961): latin–görög szakos tanár, sport- és olimpiatörténész. 1928-ban Amszterdamban a művészeti versenyek irodalom kategóriájában „Az olympiai játékok története” című munkájával nyert aranyérmeket. Műve 1929-ben magyarul, 1930-ban németül könyv alakban is megjelent. Az első világháborúban a cs. és kir. pozsonyi 72. gyalogezred tartalékos főhadnagyaként, szakasz-, majd századparancsnokként az orosz és az olasz hadszíntéren is szolgált, az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért több magas kitüntetésben részesült. 1935-ben lépett elő századossá. 1947-ben a Magyar Olimpiai Bizottság alelnöke, 1948-ban a Nemzetközi Olimpiai Bizottság tagja lett.

¹⁴ *Mező Ferenc*: A marathoni csata és a marathontfutás. *Magyar Katonai Szemle*, 1931/4. sz. 224–231. o.

„A normális emberi szervezet nem alkalmas arra, hogy 2 ½ órán belül 40 km-t vagy még annál is nagyobb távolságot fusson be¹⁵... Becsüljük többre az egészséget mint a történelmi hagyományt s szállítsuk le a maratonfutás távját 20 kilométerre... Az atlétika nem arra való, hogy az ifjú sanyargassa, hanem hogy eddze szervezetét, s hogy gyönyörűségét találja az előkészületben és a versenyzésben egyaránt.”¹⁶

Ezek az elvek az idők folyamán igencsak megváltoztak, a győzelem egyedüli céljá változott, amiért a versenyzők végtelenségig hajszolják magukat.

A folyóirat hasábjain először az 1912-es stockholmi olimpiáról készült beszámolót ismerhetjük meg. A cikkben Somogyi Endre¹⁷ beszélget az olimpiai bajnok Berti Lászlóval, aki nemcsak a világháború előtti versenyen villogott, hanem a 1924-es ezüstérmes kardcsapatnak is tagja volt, és azóta is újabb és újabb generációk nevelésében vesz részt. Az elmesélés arról az egészséges önbizalomról árulkodik, amellyel a magyar kardozók kiérkeztek az olimpiára. Büszkén emlékezik, hogy a népes kard-delegáció felét tiszték alkották. A versenyre röviden emlékezik vissza – egyszerűen csak nyertünk. Az is dicsőségre vált a Monarchiának, hogy a dobogó második fokára az osztrákok, harmadikra pedig a csehek állhattak, amely sikert ő a bécsújhelyi katonai vívó és tornatanárképző intézetben szerzett tudásnak tulajdonította. A kardcsapat magabiztos győzelme a tőrversenyben nem ígért hasonló sikert. Az általa szerzett harmadik helyet így óriási sikerként értékeli. Megjelenik az a motívum is, ami a korabeli beszámolókból gyakran visszatérő jellemzője az elbeszéléseknek: „az elfogult zsűri”, amely itt is meggátolta a jobb szereplést. A kard egyéni versenyen 126 induló volt, ám ebből „rajtunk kívül csak az olaszok, osztrákok és csehek számítottak”, valamint az oroszokra emlékezik méltó ellenfélként, a többieknek „alig volt fogalmuk a kardvívásról”. Mivel pedig a legjobb nyolcra hét magyar versenyző került, már csak arra kellett figyelniük, hogy „minden energiájukkal az egyetlen idegenre feküdtek rá, nem törődve azzal, hogy közülük ki lesz a világbajnok.” Az olasz Nadi ötödik lett végül, míg az előtte végző négy magyar között három tisztet is találunk: Békessy¹⁸ második, Mészáros¹⁹ harmadik míg Schenker²⁰ negyedik helyen végzett. Ilyen felemelő emlékek után hihető is, hogy Somogyi a beszélgetés végén mintha könnyesnek látta volna a nyugállományú ezredes szemét.

¹⁵ Jelenleg a maratoni futás világcúcsát a kenyai Patrick Makau tartja 2 óra 3 perc 38 másodperccel, amelyet a 2011-es Berlini Maratonin futott.

¹⁶ *Magyar Katonai Szemle*, 1931/4. sz. 230–231. o.

¹⁷ *Somogyi Endre: Visszaemlékezés a stockholmi olimpiái vívóversenyekre és az akkori vívó-életre. Magyar Katonai Szemle*, 1931/2. sz. 203–208. o.

¹⁸ Békessy Béla (1875–1916): 1912-ben kard egyéniben 2. helyet szerzett. 1916-ban a keleti fronton halt hősi halált. Lásd: *Győr Béla – Klész László: Katonaolimpikonok*. Budapest, 2012. (A továbbiakban: *Győr – Klész* 2012.) 85. o.

¹⁹ Mészáros Ervin (1877–1940): az 1912-es stockholmi olimpián a győztes kardcsapat tagja volt, egyéniben a harmadik helyen végzett. Törvívóként négyszeres egyéni magyar bajnok volt. Az osztrák-magyar haderőben lovassági tisztként szolgált, 1905–1906-ban elvégezte a bécsújhelyi cs. és kir. vívó- és tornatanár tanfolyamot.

²⁰ Schenker Zoltán (1880–1966): három olimpián szerepelt kard- és törvívásban, első (1912. kardcsapat), második (1924. kardcsapat), harmadik (1924. tőrscapat) és két negyedik (1912. kard egyéni, 1924. kard egyéni) helyet szerzett. Lásd: *Győr – Klész* 2012. 75. o.

Ugyanerről az olimpiáról ír visszaemlékezést egy másik résztvevő, Schenker Zoltán, aki a kard egyéniben negyedik helyet szerzett.²¹ Bertinél sokkal pontosabb beszámoló ad az eseményekről, és kiderül az, hogy Berti a tőr egyéniben valóban megosztott harmadik helyen volt, azonban „egy tusra menő szerencsejátéknak tekinthető pótverseny” az osztrák Verderber javára döntött. A tőr csapatversenyt csak futólag említve tér rá a kardversenyekre. Önbizalom terén nem szenvedtünk hiányt – emlékezik vissza, mikor megkérdezték Mészárosot, hogy kik esélyesek, ennyit mondott: „A versenyt vagy a magyarok nyerik meg, vagy... a magyarok”. Talán még szellemesebb az a huszárimádság, amit a csapat nevében Békessy mondott el a verseny előtt: „Uram Isten, ne segíts bennünket, de az ellenfeleinket se. Te csak nézzed!” Szerencsére imáik meghallgatásra találtak, és a csapat veretlenül jutott a döntőbe, ahol az osztrák csapattal kerültek szembe és a torna legszorosabb mérkőzésén 11–5 arányban győztek. Ennek a győzelemnek természetesen nem mindenhol örültek, Ferenc Ferdinánd főherceg – Schenker úgy tudta – kijelentette, hogy amíg ő él, addig a monarchia tisztjei egymás ellen nem küzdenek. Ez mindjárt meg is valósult, hiszen az osztrák csapat az egyéni versenyben nem indult – Schenker szerint „a csapatversenyben elszenvedett kétszeri vereségük lehangolta őket s önbizalmukat veszítve, újabb kudarc megisméltődésétől félték” – ezzel is tovább növelve a 12(!) magyar induló esélyeit. Érdekes mellékszála a történetének, hogy az orosz Griefenfels kapitányt, akivel az első csoportban mérkőzött, később újra útjába sodorta az élet, 1916-ban a keleti-fronton a Bruszilov offenzíva alatt hadifogolyként találkozott vele.²² Az orosz tiszt vendégül látta korábbi ellenfelét és elbeszélgettek közös stockholmi élményeikről. Visszatérve a döntőhöz, amelynek nemzetközi jellegét az olasz Nadi biztosította, komoly izgalmakat hozott, hiszen az olasz versenyző konok kitarással az élmezőnyben maradt és egészen az utolsó párbajig volt esélye győzni, vagy legalább a dobogóra felállni. Itt azonban Fuchs Jenő²³ győzött ellene 3–2-re és ezzel az is eldőlt, hogy csak magyar versenyző kerül a dobogóra. Még egy megpróbáltatás várt a magyar sportolókra, mivel az eredményhirdetésre a Stadionba kellett futni a verseny színhelyéről. „Lihegő kebellet érkeztünk s pillantásunkat a hirdető árbocra vetjük. Azok csupaszon tekintenek reánk. Talán csak nem jöttünk későn? Kérdezősködtünk. E pillanatban kürtök éles hangja hasítja át a levegőt jelöl az eredményhirdetésnek. ... zsúfolt Stadion mindhárom győzelmi árbocán a magyar zászló emelkedik méltóságteljesen a magasba... Boldogok, végtelenül boldogok vagyunk, hogy hazánknak győzelmet szerezhettünk...”

Sajnos a következő tizenkét évben nem szerezhettek sportolóink újabb babérokat. Az 1916-os olimpiát a háború miatt nem lehetett megrendezni, az 1920-ban Antwerpenben megrendezésre kerülőre pedig a vesztes államok sportolóit nem hívták meg (az pedig szóba sem kerülhetett, hogy Budapest adjon otthont a rendezvénynek, ahogy azt 1911-ben tervezték). Így csak 1924-ben mehettek ki az olimpiai játékokra versenyzőink, és a né-

²¹ Schenker Zoltán: Emlékezés a magyar vívók legdicsebb szerepléséről. *Magyar Katonai Szemle*, 1931/9. sz. 185–202. o.

²² Uo. 194. o.

²³ Fuchs Jenő (1882–1955): kétszer nyert egyéni kardvívó olimpiai bajnokságot anélkül, hogy a magyar bajnokságokon eredményesen szerepelt volna. Az 1908-as londoni és az 1912-es stockholmi olimpiai játékokon az egyéni győzelem mellett tagja volt a győztes magyar kardcsapatnak is. Mindvégig egyesületen kívül versenyzett, 1908–12 között hét alkalommal volt tagja a vívóválogatottnak. A víváson kívül vezetésben és szánkózásban is versenyzett.

met csapat még ekkor sem lehetett ott Párizsban. Számunkra azonban jóval nagyobb probléma volt – írja Schenker²⁴ –, hogy csak 4 versenyző nevezésére volt lehetőség, ami kardvívásban komoly érvágás volt. Már a kijutásért rendezett versenyek előtt megvolt az első magyar kimaradó, a korábbi kétszeres olimpiai bajnok Fuchs Jenő ugyanis nem indult el versenyen, így a vívószövetség nem nevezte be. A kiutazó kardozók között a négy egyéniben két tiszt, a négyfős csapatban három tiszt képviselte a honvédséget. A tőr csapatversenyben komoly siker, hogy eljutott a csapat az elődöntőig, és mivel az olaszok a zsűri elfogultsága miatt otthagyták a versenyt, a magyarok dobogós helye biztossá vált. Végül a bronzéremmel kellett beérni, mivel a franciák ellen esélye sem volt a magyar csapatnak, a belgák elleni összecsapásnál pedig a zsűri vette el az esélyt a győzelemtől. A tőr egyéni versenyekről lemaradtak (!) a magyar versenyzők, mivel a verseny egy órával előbb kezdődött, mint azt velük tudatták, és mire odaértek, a csoportkör már majdnem véget ért. Egyedül Schenkernek engedélyezték a versenyzést, de csak azzal a feltétellel, hogy egymás után ötször kellett a pástra lépni, amely így nem is hozott eredményt. Ennek ellenére nem keseredtek el, mivel az igazi magyar fegyver, a kard még hátra volt. A kard csapatversenyben kezdettől fogva két nemzet, az olasz és a magyar dominált, így nem jelentett meglepetést, hogy az utolsónak maradt mérkőzésen egymás között döntötték el az aranyérem sorsát. A végig kiélezett csata 8–8-ra zárult, amikor is a tusarány döntött a két csapat között és ez 50–46-ra az olaszoknak kedvezett. Ugyanakkor Schenker is leírja: „Elvesztettük a mérkőzést, de nem reálsan. Olaszország, habár erős ellenfélnek bizonyult, a zsűri hathatós támogatásának köszönhetette győzelmét... A párisi olypiász óta lejátszódott magyar–olasz találkozások is ezt bizonyítják.” A kard egyéniben is folytatódott a bírói ellenszenv, aminek Tersztyánszky esett áldozatul és nem került be a döntőbe. A döntőbe jutott tizenkét versenyző közül először az azonos nemzetiségűek vívnak egymással – a csalást elkerülendő –, ám az olaszok feltűnően egy versenyzőjük, Puliti kezére játszottak. Mikor ezt dr. Kovács, a zsűri magyar tagja szóvá tette, az olasz vívó megfenyegette, hogy bottal veri meg (!). Ezen sportszerűtlenség okán a versenyzőt kizárták, amit a többi olasz is követett. Az így nyolc főre csökkent mezőnyben a magyarok mellett a francia Ducret lépett elő legfőbb esélyessé, főleg „hogy Ducret ezt a sikerét a zsűri hallatlan pártosságának köszönhetette.”²⁵ A döntőben három versenyző: Ducret, Pósta, Garai²⁶ is ugyanannyi ponttal zárt az élen, így ők egymással újra vívtak a dobogó helyeiért. Garai ellen győz Pósta, majd Ducret is legyőz Garait, így a Pósta-Ducret mérkőzés dönt az aranyérem sorsáról, amit a magyar versenyző magabiztos 4-0-ra teljesít, megvédve országunk jó hírét.

A következő, 1928-as amszterdami olimpiáról készült beszámoló²⁷ – amelyet szintén Schenker Zoltán készített – ismét a vívók szereplését emeli középpontba. „A magyar kard hagyományos hírneve és az a csorba, amelyet a párisi olympiai tornán a csapatver-

²⁴ Schenker Zoltán: *Harc a kardvívás hegemoniájáért. Magyar Katonai Szemle*, 1931/10. sz. 243–265. o.

²⁵ *Magyar Katonai Szemle*, 1931/10. sz. 262. o.

²⁶ Garai János (1889–1945): orvosi műszerkereskedő volt. 1923–30 között a Nemzeti Vívó Club tagjaként 10 alkalommal volt válogatott. Az 1924-i párizsi olimpiai játékokon a II. helyezést elért magyar kardcsapat tagja; ugyanitt az egyéni kardvívásban bronzérmet nyert. Tagja volt az 1928-i amszterdami olimpián győztes kardcsapatnak.

²⁷ Schenker Zoltán: *A kard diadalútja az amszterdami olimpiáson. Magyar Katonai Szemle*, 1932/1. sz. 221–236. o.

seny elvesztésével ért bennünket, fokozott felkészülésre készítette fiainkat.”²⁸ A kétszeres olimpiai bajnok Fuchs most már részt vett a selejtezőn, itt azonban nem nyert jogot az indulásra. Másik olimpiai bajnokunk, dr. Pósta Sándor sem indulhat, mert „elvesztette amatőrségét”. A válogatóversenyek végén kialakult az indulók névsora: kard egyéniben vitéz Tersztyánszky, Gombos és Petschauer indul, míg a csapat rajtuk kívül még Rádyból, Garayból és Glykaisból állt. A kard csapatverseny során ismét az olasz válogatott volt a legkomolyabb ellenfél. A döntő előtt egyetlen csapat sem volt képes még csak megszorítani sem a magyarokat, igaz az olaszokat sem, így a döntő megint kiváló mérkőzést ígért. Bár jól kezdett csapatunk és már 8–4 arányban is vezetett, azonban az olaszok erőteljes hajrával 8–7-re jöttek fel, és az 57–56-os túsarány azt jelenti, hogy egy utolsó győzelemmel elorzhatják előlünk – ismét – az első helyezést. Petschauerre várt a feladat, hogy az olasz Anzelmi ellen győzelemre vigye a csapatot. A 2–0-ás magabiztos kezdése után azonban 3–2-re, majd 4–3-ra vezetett csak a magyar vívó, döntő pillanatokhoz érkezett a verseny:

„A sportszenvédélytől elragadott közönség felállva és lélegzet-visszafojtva figyeli a vívóállásba helyezkedő viadorokat. A magyar és az olasz tábor arcában nincs vér. Sápadtak, mint a halál. Mi ismerjük Petschauer félelmetes villámgyors fej flesztámadását. De ellenfele is. Félünk, hogy Anzelmi arra várva, saját javára használja ki azt. Már látjuk is, mint rezgeti támadási szándékot jelezve az ő sajátos mozdulatával tercvonalban tartott kardját, s a következő pillanatban látjuk tigrisgyors flesztámadását, de sajnos látjuk a helyesen számító Anzeli kontraparádéjának kezdsét is. Mintha egy feneketlen szakadék nyílt volna meg a magyar kard elnyelésére. De ez, csak a mi rémlátomásunk. Mert Anzelmi számítása és a már megkezdett parádéja ellenére is ül Petschauer villámcsapásszerű védhetetlen fejvágása! Az utolsó, hazafias áhítattal várt, döntő tus megszületett. Magyarországa a diadal, az olimpiai bajnokság, a hegemonia, a dicsőség!”²⁹

Az egyéni verseny döntőjébe, mint az várható volt, a három magyaron és három olaszon kívül, két német, olasz és holland vívó jutott. Az egymás elleni mérkőzések végén került sor a Petschauer Attila - Bino Bini asszóra. Mindkét versenyző eddig nyolc győzelmet számlált, így ez az összecsapás határozta meg, hogy a kilenc ellenfelét legyőző Tersztyánszkyval ki fog megküzdeni a bajnoki címért. Petschauer – akárcsak a csapat döntőben – a kiélezett 4–3-as állásnál beviszi a döntő találatot, ezzel biztosítva a magyar győzelmet. A döntőt végül Tersztyánszky nyerte és bár a magyar győzelem a legfontosabb, „én, mint katona a dolog természeténél fogva, megvallom, a katona győzelme után áhítoztam... úgy illene, hogy a kard a katona győzelmét hozza meg, hisz az annak oldalfegyvere, szimbóluma, mindene... de hadfiát nem hagyja el legfelsőbb Hadura és a következő támadást győzelemre vezeti.”³⁰

Bár a vívás került eddig a beszámolók középpontjába, egy másik sportban is „főleg a hadseregek tisztikarára háramlik a feladat és kötelesség: különös szeretettel foglalkozni e gyönyörű, öt különböző sportágat felölelő versenyszámmal”³¹ – a modern pentatlon-

²⁸ *Magyar Katonai Szemle*, 1932/1. sz. 222. o.

²⁹ Uo.

³⁰ Uo. 236. o.

³¹ *Somfai Elemér*: Elmélkedés a modern pentatlonról és annak tréningjéről. *Magyar Katonai Szemle*, 1932/2. sz. 218–230. o. Érdekes, hogy Somfay (aki Stromfeld névről magyarosított) mindig y-nal írta nevét, ennek ellenére itt i-vel szerepel, míg a későbbi számban pedig y-nal.

nal. A szerző Somfay Elemér³² két hasonló versenyszámban: a pentatlonban és a modern pentatlonban is indult az olimpián. A két sportág igencsak különbözött egymástól, a pentatlon (ötpróba) az atlétikai versenyeken belül kapott helyet. Ennek részei a távolugrás, gerelyhajítás, diszkoszvetés, 200 és 1500 méteres síkfutás, mely mindössze három olimpián szerepelt (1912, 1920, 1924). A modern pentatlon (öttusa) 1912 óta része az olimpiai versenyeknek, lovaglásból, vívásból, lövészetből, úszásból és futásból tevődik össze. Somfay (ötpróbában 1924-ben lett második, míg öttusában 1932-ben hetedik) sajnálattal állapította meg, hogy nem vették túl komolyan e sportágat. Eddig csak egy versenyző indult, és most jöttek rá, „hogy a modern pentatlon a magyar fajnak legjobban megfelelő sportág.” Az elkövetkező 1932-es olimpiára már egy esélyes magyar csapat felállítását is lehetségesnek gondolja és pontos leírást ad a mikéntről is. Megnevezi a javasolt indulókat (szerénységből magát kihagyta, de a rovatvezető visszacsempészte a névsorba), visszatekint az 1932. évi teljesítményükre és a szükséges edzésbeosztást is közli, remélve, hogy azáltal sikeresen fognak szerepelni.

A következő számban összegző munka jelent meg, az első 1896-os athéni olimpiától az 1928-as amszterdami olimpiáig, amit Mező Ferenc írt.³³ Értékelése szerint „ugrásszerű emelkedést mutat a londoni (V.) olimpia,”³⁴ szervezés terén is azt a maximalizmust mutatta, amit a versenyzők megérdemelnek. A következő versenyen már az olimpiai eszme terjedését jelzi, ahova már Japán is elküldte fiait. Ez az olimpia a finn nemzetnek feltűnése (9 győzelem) és a magyar kard tündökléséről is emlékezetes. Az 1916-os elmaradt, és az 1920-as olimpia a vesztesek nélkül, a görög ideák hiányát jelezték. Az 1924-es versenyekre, Párizsba a németeket még mindig nem hívták meg, de a magyar csapat már kiutazhatott. A verseny két csillaga a finn Nurmi (négy győzelem) futásban és az amerikai Weismüller úszásban volt. Kardozóink mellett dr. Halasy Gyula, Somfay Elemér, Keresztes Lajos, Hajós Alfréd és Bartha Károly teljesítményéről emlékezik meg Mező. Az 1928-as olimpia pedig hatalmas siker volt a magyar sport számára: a kard egyéni és csapatgyőzelme mellett Keresztes Lajos, Kocsis Antal és Mező Ferenc is első helyet szerzett, míg második helyezett lett Bárány István, Szepes Béla, Papp László, Petschauer Attila és a vízilabdacsapat. Az olimpiai eszme továbbéléséről Mező ezt írja:

„Vallásos jellege elmúlt, de etikai tartalma ma is van az olimpiának: ahogy az ókori összefűzte a földrajzilag, de sokszor lelkileg is elválasztott törzseket, úgy a mai kifejezésre juttatja, hogy a résztvevő nemzetek a művelt világ alkotta lelki közösség tagjai.”³⁵

Rendkívül érdekes cikket közöl Mező Ferenc „Olimpiai problémák” címmel.³⁶ Az ókori olimpiákhoz nyúl vissza, ahol szerinte még a „fair play” szelleme sokkal jobban érvényesült, mint az újkori olimpiákon. Meglátása szerint a rendező ország sportolói mindig előnyt élveznek, már az 1896-os athéni olimpián megpróbálta egy görög futó kihasználni a hazai pálya előnyét és a maratoni távot lerövidítette, még egy kocsi is felült és így érkezett be a harmadik helyre. Ez minket, magyarokat különösen sértett, hiszen ezzel

³² Somfay Elemér (1898–1979): atléta, öttusázó. Olimpiai ezüstérmes, bár vereségét, amely tévedésen alapult nem ismerte el. *dr. Hencs Pál – Ivanics Tibor – dr. Takács Ferenc – Vad Dezső: Magyarok az olimpiai játékokon 1896–2000.* Budapest, 2000. 73. o.

³³ *Mező Ferenc: Az újkori olimpiák története. Magyar Katonai Szemle, 1932/3. sz. 234–242. o.*

³⁴ *Magyar Katonai Szemle, 1932/3. sz. 237. o.*

³⁵ Uo.

³⁶ *Mező Ferenc: Olimpiai problémák. Magyar Katonai Szemle, 1932/8. sz. 241–251. o.*

Kellner Gyula érmét vette el, aki ezért a negyedik helyet szerezte meg. Szerencsére fény derült a csalásra és így a magyar versenyző lett a harmadik. Ebben a kérdéses helyzetben végül is győzött az igazság, de számos esetet említ, ahol nem ez történt. Meglátása szerint „az olimpiai versenyekről a pontozást minden formájában száműzni kell!” Példaként itt is az ókori játékokhoz fordul, ahol szerinte sokkal igazságosabbak voltak a versenyek. Fájjalja, hogy a sport nem vált a béke jelképévé, és míg az olimpia idejére a görögök hajdan minden háborúskodást felfüggesztettek, addig a világháború megszakította a sorozatot, sőt a háború utáni kizárások tovább sértették a nemzetek közötti testvériséget. Röviden bemutatja az olimpiák magyar sikereit és rámutat ezek fontosságára.

Az első olyan olimpiai verseny, amelyről „élőben” tudósítanak, az 1932-ben, Los Angelesben rendezett X. játékok. Nem csak a versenyekről, hanem Somogyi Endre révén már a kiutazásról is érdekes beszámolót kapunk, amely lapzártá után érkezett Amerikából.³⁷ A modern pentatloncsapat három tisztjéhez (Somfay százados, Petneházy és Benkő főhadnagyok) Prágában csatlakozott a vízilabdázók és az úszók csapata. Brémáig vasúttal mentek, majd onnan a „Bremen” hajóval indultak el Európából, hogy hatnapi hajóút után az Egyesült Államokba érkezzenek. A hajón az öttusa minden ágának gyakorlására volt lehetőség, volt tornaterem, uszoda, „villanyosló”, a fedélzet egy részén pedig még lőteret is kialakítottak, hogy a folyamatos gyakorlás biztosított legyen. A fizikai készenlét mellett a lelki motivációról a New York-i magyarok gondoskodtak: „Valami hatalmas, felemelő érzés az, amikor sok-sok ezer km-re otthonról, szerető, örvendező, együttérző honfitársai veszik körül az embert.”³⁸

A Los Angeles-i olimpia eseményeiről csak a következő számban kapunk beszámolót.³⁹ Mindjárt az elején jelzi, hogy „a maroknyi s az ismeretes nehézségek között vergődő magyarságnak is csak elvétve csurrant-cseppenhetett és még cseppenhet valami a dicsőségből”.⁴⁰ A győzteseknek nagy tisztelet jár, a helytálló veszteseket pedig nem érheti bántó szó. Atlétikában nem volt esély az elképesztő amerikai fölény ellensúlyozására. Birkózásban lett volna esély a győzelemre, végül azonban nem sikerült, csak második helyet szerezni. A modern pentatlonban induló három tiszttől érmet vártunk, azonban már a lovaglás során komoly hátrányba kerültek, hiszen mind Somfay, mind Petneházy nagyot esett, ami után a célba érkezésük is kisebb hőstettnek látszott. Különösen fájó volt Petneházy bukása, aki első helyen bukott az utolsó akadálynál. A vívás terén csak Somfaynak sikerült előrébb kerülnie a rangsorban. A pisztolylovészetnél már jobban szerepeltek a magyarok, és az úszásban is sikerült a középmezőnyben végezniük. A futóversenyben meglepőnek számított, hogy nem sík terepen rendezték, hanem kimondottan nehéz útvonalon, amelyhez kevésbé voltak szokva a versenyzők. Végeredményben Somfay százados a 7. helyet szerezte meg (az esés után sérült lábával), Benkő és Petneházy pedig a 18., 19. helyezést érték el. Ezt a két gyengébb eredményt „a már kifejtett, sorozatos balszerencse (Petneházy főhadnagy bukása nélkül – még a rossz vívóeredmény megtartása estén is – 7. lehetett volna), s a kisebb versenyrutin, de nem a képességek hiánya, avagy a küzdés lanyhasága okozta.”⁴¹

³⁷ Somogyi Endre: Utazás Los Angeles felé. *Magyar Katonai Szemle*, 1932/8. sz. 256. o. (a–h)

³⁸ Uo. 256. o. (g)

³⁹ Somogyi Endre: Magyarok a X. Olimpián. *Magyar Katonai Szemle*, 1932/9. sz. 241–255. o.

⁴⁰ Uo. 241. o.

⁴¹ Uo. 254. o.

Az olimpia második felének kezdetén Somogyi Endre szomorúan számol be arról,⁴² hogy "hazulról a kishitűség hangjai érkeztek" hozzá, ami nem érthető, hiszen versenyzőink remekül helytálltak, még ha ez győzelemmel nem is párosult. De már nem kellett sokat várni az első győzelemig, ami a „lelkesedés gyűjtőszikráját jelentette.” Pelle István⁴³ törte meg a rossz sorozatot, mutatva az utat a további sikerek felé. Mind a vízilabda, mind a kardcsapat veretlenül hozta el a győzelmet. Póló csapatunk a németek ellen 0–2-ről fordítva nyert 6–2-re, míg a vívók Pillerrel a soraikban már 9–2 arányban vezettek az ősi rivális olaszok ellen, mikor azok a reménytelen küzdelmet feladták. Énekes István győzelme ökölvívásban az egyetlen volt, amelyet európai sportoló elért ebben a sportban. Soós-Hradetzky főhadnagy harmadik lett. Itt esélyünk lett volna a győzelemre, azonban Barát-Lemberkovits főhadnagy egyik lövését elvétette és a mellette álló versenyző cél táblájába lőtte. Ha a tízes találatot megkapta volna egy ponttal megelőzte volna a győztes svéd Ronmarkot. A versenybizottság a magyar óvás ellenére hibának nyilvánította a lövést. A kard egyéni versenyben is megjelent a magyarok elsőbbsége és mindhárom versenyzőnk a döntőbe jutott (hasonlóan a három olaszhoz). Az egyesek által kevésbé favorizált Piller nagy magabiztosságot mutatva, a döntőben csak egyetlen vereséget szenvedve vette át az időközben elhunyt Tersztyánszky⁴⁴ örökségét. Reméli, hogy ezek a sikerek erőt adnak a jövőben.

Téli olimpiáról egyedül 1936-ban jelent meg cikk, amiről lovas Kern Károly írt beszámolót.⁴⁵ Az eseményen elég kevés versenyszámban voltunk érdekeltek, ennek ellenére néhány szép sikert könyvelt el a magyar csapat. Kern főleg a jégkorongról ír hosszabban, ahol a legjobb nyolc közé jutott a válogatott. Talán még jobb eredményt is elérhetett volna, ha a torna legjobb kapusának tartott hálóőr nem lövik úgy fejbe, hogy elájul és nem tudta folytatni a védést.⁴⁶ Meglepő módon a szerző alig szentel figyelmet a katona Szollás László, Rotter Emíliával műkorcsolyában elért harmadik helyezésének.

Somfay Elemérnek már az 1936-os berlini nyári olimpiáról készült jóslata rendkívül érdekes olvasmány (főleg az eredmények ismeretében és azokat böngészve).⁴⁷ Három területen próbálja esélyeinket latolgatni: atlétika, vizes sportok és saját sportja, az öttusa terén. Az atlétikai aranyérem fájó hiányát⁴⁸ meglátása szerint még nem ezen az olimpián fogjuk pótolni. Az atlétáknak jóslott eredményei közül csak Szabó Miklós 7. helyezése vált valóra, a többi versenyző vagy gyengébb helyezést ért el vagy nagy sikert aratott, mint a

⁴² *Somogyi Endre: Magyarok a X. Olympián Los Angelesben. Magyar Katonai Szemle, 1932/10. sz. 236–246. o.*

⁴³ Pelle István (1907–1986): 1932-ben a Los Angeles-i olimpián a talaj és a lólengés bajnoka, az összetett egyéni versenyben és a korlátlan 2. helyen végzett, a 4. helyezett m. csapat tagja, s akrobatikus ugrásban is a 4. helyen végzett. Nyújtón az 5., lóugrásban a 6. helyet szerezte meg. 1936-ban a berlini olimpián a 7. helyezett magyar csapat tagja, 1928-ban az amszterdami olimpia résztvevője.

⁴⁴ Tersztyánszky 1929-ben halt meg motorbalesetben.

⁴⁵ *Kern Károly: A IV. (Garmisch-Partenkirchen) téli Olympia. Magyar Katonai Szemle, 1936/3. szám. 236–245. o.; Kern Károly: A IV. téli olimpiai játékon szerzett tapasztalat. Magyar Katonai Szemle, 1936/4. sz. 224–233. o.*

⁴⁶ *Magyar Katonai Szemle, 1936/4. sz. 235. o.*

⁴⁷ *Somfay Elemér: Fontosabb sportágak a berlini olimpia tükrében. Magyar Katonai Szemle, 1936/7. sz. 231–239. o.*

⁴⁸ Ez komoly tévedés, hiszen 1900-ban Párizsban Bauer Rudolf diszkoszvetésben már szerzett atlétikai aranyérmet.

magasugró Csák Ibolya, aki aranyéremmel tért haza. Ezzel szemben nagyszerűen mérte fel az úszók esélyeit. Csik Ferenc első helyének reménye az olimpián valósággá vált, csakúgy, mint a 4x200 méteres váltó harmadik helye Japán és az Egyesült Államok mögött. Ide kapcsolódik a vízilabda-válogatott címvédése, amire szintén számított. Saját sportágában, az öttusában nem látott reális esélyt éremszerzésre, mivel a fiatalok, akik kijutottak, még nem voltak nemzetközi rutinnal felvértezve, ami nélkül a dobogóra állni nehéz, de ennek ellenére mindhárom versenyzőt az első tíz közé várta. Az élet pedig őt igazolta, hiszen ha nem is mindhárom versenyzőnk, de kettő az első tízben végzett: Orbán Nándor ötödik, Bartha Rezső nyolcadik lett, egyedül Balás Lajos szorult a huszonegyedik helyre. Összegezve: Somfay reálisan látta esélyeinket az olimpián, de mint a rovatvezető megjegyzésében hozzát teszi, mind a szerencse, mind az ellenfelek pontos ismeretének hiánya miatt nem lehet semmit garantálni, csak azt, hogy „mindent megtettünk és megteszünk a siker előkészítése érdekében.”⁴⁹

A XI. olimpiáról, 1936-ban Berlinből ismét Somogyi Endre készített beszámolót.⁵⁰ Ezen az olimpián már 53 ország képviseltette magát. A megnövekedett létszám ellenére a rendező németek minden területen kimagasló színvonalat nyújtottak. Nemcsak a szervezőkről szól elismerően, hanem – mint írja – az egész ország, a határórtól az egyszerű polgárig igyekszik az olimpia segítségére lenni. Mind az olimpiai falu, mind a sporttelep (Reichssportfeld) elképesztő méretei és igényes kialakítása bámulatba ejti a sportolót, látogatót, csakúgy mint a 120.000 fő részvételével lezajlott megnyitó ünnepség. A versenyek első körében a szokásos balsikerek jöttek, hiszen sem férfi atlétáink, sem a férfi törvívók nem hoztak sikert. Az első napokban az öttusa adott okot némi bizakodásra, és ha érmet nem is tudtak szerezni, az ötödik és nyolcadik helyezések sikernek mondható (mivel a korábbi olimpiákhoz képest a versenyzők létszáma is 24-ről 42-re emelkedett). Nem kellett azonban megvárni az öttusaverseny végét, amikor is elindultak sportolóink a siker útján. Birkózásban két, női atlétikában egy aranyérmet szereztek, majd újabb birkózó siker következett és Csik Ferenc győzelme 100 méteres gyorsúszásban, ami hatalmas diadal volt a két nagyon esélyes japán előtt. Ezek mellett szinte ő sem tud megemlékezni azokról a kiemelkedő egyéni teljesítményekről, amelyek érmet nem hoztak. A végén pedig tradicionálisan erős hajrá következett. A kardcsapat mellett egyéniben is elhoztuk az első helyet, csakúgy, mint ökölvívásban és vízilabdában. Külön örömként jelenti, hogy a kardcsapat két tagja is tiszt (Kovács és Berczelly hadnagyok). A végén közölt két táblázat pedig méltán tölt el minden magyar embert büszkeséggel, hiszen tíz aranyéremmel Magyarország harmadik lett a nemzetek rangsorában, és, hogy ez volt az eddigi legeredményesebb olimpiánk.⁵¹

A berlini volt az utolsó olimpia, amelyről a *Magyar Katonai Szemle* még tudósított. Bár a folyóirat még 1944-ig működött, két olimpia (1940 – Helsinki és 1944 – London) is elmaradt a világháború miatt, hiszen megint lehetetlenné vált a népek sportolóinak békés

⁴⁹ *Magyar Katonai Szemle*, 1936/7. sz. 239. o.

⁵⁰ *Somogyi Endre: A XI: Olympia. Magyar Katonai Szemle*, 1936/9. sz. 218–236. o.

⁵¹ Uo. 235–236 o. Az országok rangsorát mutató táblázat egy kicsit csal, ugyanis ő az aranyérmek száma alapján rangsorolja az országokat, míg a hivatalos rangsor az összes megnyert érem alapján alakul ki. Ez a kettősség mind a mai napig megvan.

versengése. Az 1940-es évben Somogyi Endre még megemlékezik⁵² arról az hiányról, amit a verseny elmaradása okoz, hozzátéve, hogy a világban zajló események igazolják a sport fontosságát. Párhuzamot von a háborúban sikeres nemzetek és a berlini olimpia eredményei közé. Az ott jól szereplő németek, olaszok, finnek a harctereken is bizonyítottak. A berlini sikerek után azonban némi visszaesést érez a sport terén de „hisszük, hogy a normális és remélhetőleg boldogabb állapot bekövetkeztével szemléltői és örvendező részesei lehetünk ennek az átfogóbb, eredményhozóbb erő kifejtésnek, amely nem egyedül a honvédség, hanem az egyetemes magyar érdekek közös kincsét is gyarapítani fogja”.

Bár olimpiáról már nem születik beszámoló, egy későbbi olimpiai bajnok, mégis felbukkan. Vadnay Lászlónak⁵³ a gyorstüzelő pisztolylovásról szóló cikkében⁵⁴ megjelenik Takács Károly őrmester, aki később (1948-ban Londonban és 1952-ben Helsinkiben) olimpiai győztes lett.

Somogyi Endre „A magyar öttusa-sport tíz év távlatában”⁵⁵ című írásában két olimpia és számos verseny áttekintésével jut arra a következtetésre, hogy a tíz éves munka jó úton halad „és hogyha az öttusázó becsületes munkájára és sikerére büszke lesz minden egyes bajtársa és előljárója, ha rendkívüli munkájáért nem gáncs, hanem elismerés jár, ha a kimeríthetetlen és megszentelt magyar emberanyag minden kincse ilyen szempontból is feltáródik és idejében, célirányosan kerül munkába, akkor, de csakis akkor még további, halhatatlan teljesítmények kifejtésére lesz képes a magyar öttusa és be fog következni a több mint 10 év előtt elvetett csemete megerősödése, terebélyesedése, sőt virágba borulása is!”⁵⁶ Ha ma rátekinünk az öttusa sport éremtáblájára, láthatjuk, hogy a 21. éremmel utolértük és meg is előztük a korai időkben domináló Svédországot, és a Szovjetunió (15) és az Egyesült Államok (9) előtt vezetve megállapíthatjuk, hogy igen terebélyes virágzó fát neveltek a magyar sportolók, amiből 8 éremmel katonáink is kivették részüket.

Ha áttekintjük az olimpiákhoz kötődő cikkek szerzőit, négyen emelkednek ki. Somogyi, Schenker, Somfay és Mező saját területük nagy szaktekintélyei, nevük garancia, hogy az olvasó alapos írásokat tart a kezében. A versenyek résztvevői beszámolóikban bár sokszor elfogultak, mindig igazi sportemberhez, tiszthez méltó módon hajtanak fejet más nemzetbeliek kiemelkedő teljesítménye előtt. Írásaikból érezhető az a hit, amely nem az ország méretét, hanem a nemzetben lévő elszántságot nézi, és újabb sikerek felé hajszolja őket. Ha versenyzőként nem, de edzőként, példaként még hozzájárulhatnak ehhez. Somogyi és Schenker írásai az eseményeket élményként mesélik el. Schenker, mint a küzdelem résztvevője, sokszor teljesen újra átélve segít jobban azonosulni a verseny és a versenyzők hangulatával. Somfay elemzi a látottakat és keresi a tanulságokat, a tovább vezető utat. Mező Ferenc pedig a tudomány szemszögéből tekint a témára, segít a nagy egész, az olimpia gondolatában elhelyezni a magyar eredményeket, sikereket és kudarcokat. Nála

⁵² *Somogyi Endre*: Sportgondolatok az elmaradt 1940-es olimpia idejére. *Magyar Katonai Szemle*, 1940/9. sz. 812–820. o.

⁵³ Vadnay László (1898-?) az 1936-os olimpián lett a gyorstüzelő pisztoly versenyben 10. Lásd: *Győr – Klész*. 2012. 172. o.

⁵⁴ *Vadnay László*: Olimpiai (hatalakos) gyorstüzelő pisztolylovás. *Magyar Katonai Szemle*, 1940/8. sz. 529–534. o.

⁵⁵ *Somogyi Endre*: A magyar öttusa sport tíz év távlatából. *Magyar Katonai Szemle*, 1942/1. sz. 184–200. o.

⁵⁶ Uo. 200. o.

megfigyelhető, hogy sokkal jobban ragaszkodik a klasszikus olimpiai eszmékhez, a sportban nem a teljesítőképesség határait feszegető erőpróbát lát, hanem egy nemesebb vetélkedést.

A folyóirat pedig nem túl hosszú működése során betöltötte szerepét, amit szántak neki: „tanít, irányít, inspirál.” Miként az ország életében, úgy a sportban is fontos, hogy a múlt sikereire támaszkodva, abból erőt merítve, de egyben a jövő felé is tekintve végezze mindenki munkáját. A sportoló is, és a katona is, főképp ha a két ember egy és ugyanaz. A cél mindkettőnek ugyanaz: dicsőséget szerezni hazájának.

MELLÉKLET

A Magyar Katonai Szemlében megjelent olimpiával kapcsolatos cikkek

- Somogyi Endre*: A sport jelentősége a nemzet életében. 1932/1. sz. 223–228. o.
Somogyi Endre: Visszaemlékezés a stockholmi olimpiai vívóversenyre és az akkori vívó-életre. 1932/2. sz. 203–209. o.
Gellér Alfréd: Az épéevívásról. 1932/2. sz. 209–212. o.
Mező Ferenc: A marathoni csata és a marathonsfutás. 1931/4. sz. 224–231. o.
Schenker Zoltán: Emlékezés a magyar vívók legdicsőbb szerepléséről. 1931/9. sz. 185–202. o.
Schenker Zoltán: Harc a kardvívás hegemoniájáért. 1931/10. sz. 243–265. o.
Schenker Zoltán: A kard diadalútja az amszterdami olimpiászon. 1932/1. sz. 221–236. o.
Somfai Elemér: Elmélkedés a modern pentatlonról és annak tréningjéről. 1932/2. sz. 218–230. o.
Mező Ferenc: Az újkori olimpiák története. 1932/3. sz. 234–242. o.
Mező Ferenc: Olimpiai problémák. 1932/8. sz. 241–251. o.
Somogyi Endre: Utazás Los Angeles felé. 1932/8. sz. 256/a-h. o.
Somogyi Endre: Magyarok a X. Olympián. 1932/9. sz. 241–255. o.
Somogyi Endre: Magyarok a X. Olympián Los Angelesben. 1932/10. sz. 236–246. o.
Kern Károly: A IV. (Garmisch-Partenkirchen) téli Olympia 1936/3. sz. 236–245. o.
Kern Károly: A IV. téli olimpiai játékon szerzett tapasztalat. 1936/4. sz. 224–233. o.
Somfai Elemér: Fontosabb sportágak a berlini olympia tükrében. 1936/7. sz. 231–239. o.
Somogyi Endre: A XI. Olympia. 1936/9. sz. 218–236. o.
Vadnay László: Olimpiai (hatalakos) gyorstüzelő pisztolylövés. 1940/8. sz. 529–534. o.
Somogyi Endre: Sportgondolatok az elmaradt az elmaradt, 1940-es olympia idejére. 1940/9. sz. 812–820. o.
Somogyi Endre: A magyar öttusa sport tíz év távlatából. 1942/1. sz. 184–200. o.

